

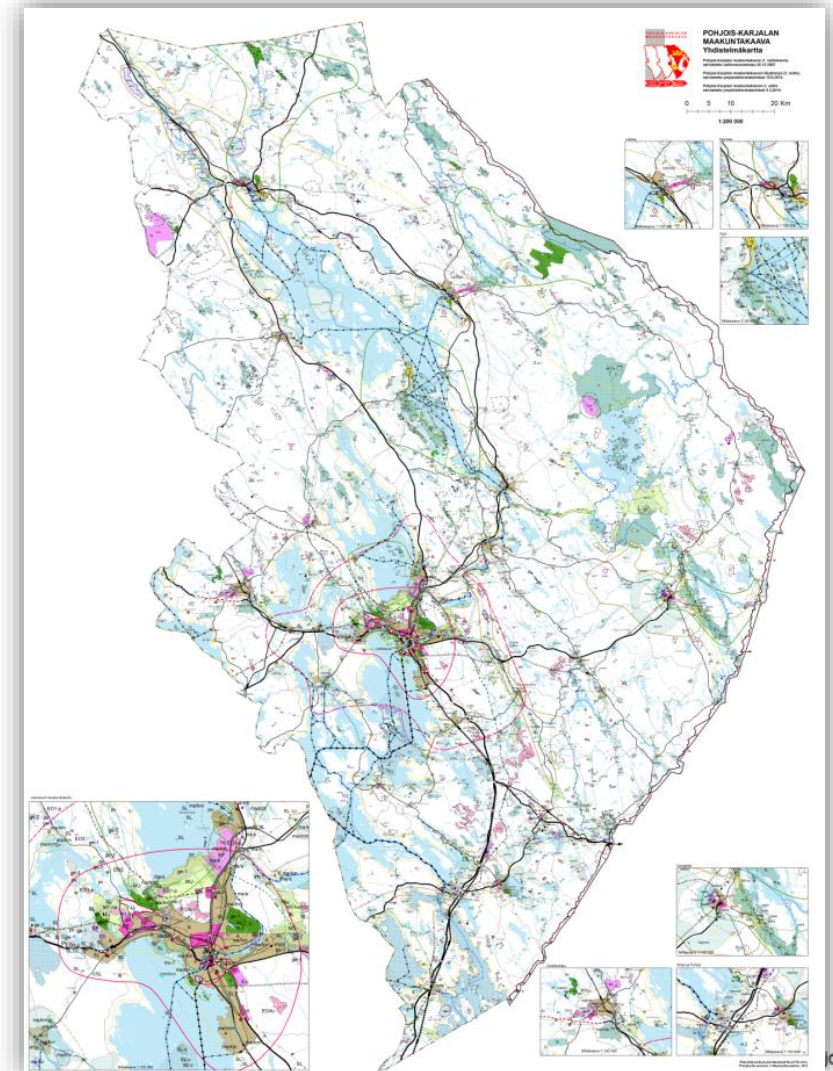
Pohjois-Karjalan
MAAKUNTALIITTO

Pohjois-karjalan maakuntakaava 2040

Tavoitteet 12.6.2017

Yleiset lähtökohdat ja tavoitteet

- Vaihekaavoista kokonaismaakuntakaavaan
- Strategisuus, maakunnallinen/seudullinen taso huomioiden
- Mahdollistava, yleispiirteinen kaava
- Tavoitteena kumota vaihekaavat ja saattaa yksiin kansiin, sisällössä tulee olemaan
  - Uusia maankäyttö**teemoja**/asioita
  - Päivitettäviä tai tarkistettavia maankäyttö**teemoja**/asioita
  - Sellaisenaan vaihekaavoista mukaan sisällytettäviä maankäyttö**teemoja**/asioita
  - Poistuvaa maankäyttöä

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet VAT

Luonnosvaihe

- 1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- 2. Tehokas liikennejärjestelmä
- 3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- 4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- 5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Suunnitteluperiaatteet

- Maakuntakaavasta tehdään strateginen ja mahdollistava. Tämä tarkoittaa strategisten, valtakunnallisesti ja seudullisesti merkittävien valintojen tukemista ja yleispiirteisempää esitystapaa.
- Tunnistetaan kasvukeskusten merkitys ja koko maakunnan vuorovaikutus, tavoitteen Pohjois-Karjalan elinvoimaisuus ja tunnettuisuus
- Otetaan huomioon, että väestötavoite 2040 on 160 000 asukasta ja työpaikkojen määrä 63 000.

Kehittämisyöhykkeet ja alueet

- Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 tavoite on elinvoimainen Pohjois-Karjala. Elinvoimaisessa Pohjois-Karjalassa korostuvat vahvuuksina ja kehittämisen perusteina seuraavat teemat ja sisällöt:
  - Luonto ja biotalous
  - Sujuvuus ja saavutettavuus
  - Matkailu ja kulttuuri
  - Hyvä arki

Ylimaakunnalliset kehittämisyöhykkeet, Vuoksen vesistöalue, kansainväliset liikennekäytävät, rajayhteistyö ja biosfäärialue otetaan huomioon

Aluerakenne ja palvelukeskusverkko

- Pohjois-Karjalan Aluerakenne 2040 työn mukaisesti maakunnan kehitysteemoja ovat: **Luonto ja biotalous, Matkailu ja kulttuuri, Sujuvuus ja saavutettavuus, Hyvä arki.**
  - Näitä tarkastellaan seuraavien kehitettävien asioiden kautta: väestönkehitys, öljyvapaa maakunta, biotalouden innovaatiot, matkailun trendit, turvallinen toimintaympäristö, uusi yhteisöllisyys, kulttuurin nousu, henkiset arvot, paikan merkitys ja paikasta riippumattomuus.
- Keskeisiä haasteita ja mahdollisuuksia kehitysteemojen toteutumiseen ovat: kulttuuri ja moderni karjalaisuus, digitalisaatio ja etäisyyden voittaminen, kansainvälisyys ja strateginen sijainti.
- Keskustatoimintojen alueet ja kohteet, kyläalueet, teollisuus- ja työpaikka-alueet, palvelun, hallinnon ja kaupan alueet tarkistetaan

Yhteysverkot 1/2

- Sekä Itä-Suomen liikennestrategiassa että Pohjois-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa tavoitteena on, että liikennejärjestelmä pystyy jatkossa turvaamaan turvalliset ja sujuvat arjen matkat ja maakunnan elinkeinoelämälle kilpailukykyiset kuljetusmahdollisuudet.
- Maakunnassa muita tärkeitä tavoitteita ovat myös biotalouden roolin vahvistaminen ja Venäjän läheisyyden huomioiminen. Nämä asiat huomioidaan myös vahvasti myös maakuntakaavan yhteysverkkoa kehitettäessä. Pohjois-Karjalassa erityisen tärkeäksi tavoitteeksi on noussut myös maakunnan eteneminen kohti öljyvapaata ja hiilineutraalia maakuntaa, jossa liikennejärjestelmän kehittämällä osaltaan myös maakuntakaavoituksen keinoin on oma vahva roolinsa.

Yhteysverkot 2/2

- **Maantieliikenteessä** tavoitteena on, että tieverkolla pystytään hoitamaan sujuvasti ja turvallisesti sekä elinkeinoelämän kuljetukset maakunnassa. Lisäksi maantieyhteyksien maakunnasta naapurimaakuntiin sekä pääkaupunkiseudulle ja Niiralan rajanylityspaikan kautta Venäjälle tulee olla sujuvat ja turvalliset.
- **Rautatieliikenteen** osalta tavoitteena on rataverkon pitäminen liikennöitävässä kunnossa vanhoilla rataosuuksilla. Tehdyn selvityksen perusteella tavoite henkilöliikenteestä Nurmeksen ja Kontiomäen välille ei ole realistista. Sen sijaan mahdollinen henkilöliikenne Joensuun ja Petroskoin välille pidetään edelleen pitkän tähtäimen tavoitteena. Joensuun ja Helsingin välillä tavoitteena on nopeuttaa matka-aikaa. Tämä tavoite edellyttää mm. kaikkien tasoristeysten poistoa, turvalaitteiden uusintaa ja myös radan teknistä parannusta. Myös Matkakeskuksen saaminen (toimii myös valtakunnallisena liikenteen solmupisteinä) saaminen Joensuuhun on edelleen tavoitteena. Tavoitteena on myös määritellä maakunnalliset liikenteen solmupisteet. Näistä pisteistä pääsee säännöllisesti joko junalla tai linja-autolla maakuntakeskukseen ja pisteistä voidaan järjestää julkista liikennettä esim. kutsuohjattuna seudulle.
- **Lentoliikenteen** osalta kaavassa lähtökohtana on nykyisten lentokenttien, Joensuun lentoasema ja Kiteen ja Lieksan pienlentokenttä, toiminnan ja kehittämisen turvaaminen. Tavoitteena on, että Joensuun lentoasema palvelee Pohjois-Karjalan elinkeinoelämää ja asukkaita ja tarjoaa säännölliset lentoyhteydet Helsinkiin ja mahdollistaa
- **Vesiliikenteen** osalta tavoitteena on, että Joensuun ja Kiteen Puhoksen syväsatamat toimivat tehokkaasti ja palvelevat aleen elinkeinoelämää tarjoamalla mahdollisuuden kuljettaa tavaroita Pohjois-Karjalan ja Euroopan satamien välillä 11 kk/vuodessa ja Saimaan sisäisiä kuljetuksia ympärivuoden.

Kulttuuriympäristöt

- Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 nostaa modernin karjalaisuuden maakunnan kulttuuriseksi vahvuudeksi.
  - Karjalaisella kulttuurilla, kalevalaisuudella, tapahtumilla ja ortodoksisuudella on tunnistettu olevan kasvava merkitys maakunnan vetovoimatekijänä. Ilomantsi – Heinävesi –muodostaa 1.1.2019 alkaen ortodoksisuuden akselin täydentämään jo valtakunnallisestikin arvokkaita karjalaisen kulttuurin kohteita
- Kaava turvaa rakennus- ja kulttuuriympäristön suojelun avulla kulttuuriarvojen säilymisen ja kulttuurista voimaa ammentavan matkailun tulevaisuuden.
  - Matkailun on ennustettu kehittyvän erityisesti Kauko-Idän suuntaan ja tukeutuvan tulevaisuudessa historiallisiin sekä luonnon- ja kulttuuriympäristöltään hyvin säilyneisiin alueisiin.
- Tuleva maakuntakaava korostaa sotahistoriaa nostaen aiemmin esitettyjen Toisen maailmansodan kohteiden rinnalle myös vanhempaa sotahistoriaa.
- Strategisuuteen pyritään korostamalla kokonaisuuksia

Luonnonympäristöt, luonnonvarat ja luonnonsuojelu

- Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 turvaa luonnon monimuotoisuuden uudella strategisella tavalla
  - Maakunnan arvokkaat viheralueet huomioidaan ensimmäisen kerran omana teemanaan ja niputetaan sen alle useita aiemmin erillisinä esitettyjä luontoteemoja. Strategisuutta palvelee myös aiemmin erillisinä esitettyjen luonnonsuojeluteemojen yhdistäminen.
  - Luonnonarvojen merkitys vetovoimatekijänä kasvaa entisestään, kun paikasta riippumattomuus lisääntyy ja matkailu kansainvälistyy.
- Maakuntakaava edistää luonnonvarojen käyttöä kestäväällä tavalla. Biotalous merkitys korostuu.
  - Bioteollisuusalueet ja tärkeät terminaalijainnit huomioidaan kaavassa.
- Maakuntakaava turvaa turveresurssien riittävyyden
  - Turvataan suunnitellun teknisen hiilen tehtaan tarpeet nykytiedon varassa.
- Biotalous liittyy paikallisiin oloihin sovitettu maatalous
  - Luomusertifiointi, jalostusarvon nostaminen, elintarvikkeiden alkuperä ja terveysvaikutusten hyödyntäminen korostuvat ravinnon tuotannossa niin pelloilla kuin metsissä.

Erityistoimintojen alueet

- Eritystoiminjoen alueiden käsittelyllä maakuntakaavassa pyritään turvaamaan kaikille ihmisille turvallinen toiminta- ja elinympäristö, sekä suunnittelemaan kestäväää aluerakennetta ja hyvää arkea. Tämä tarkoittaa häiritsevien toimintojen keskittämistä samoille alueille niin, että ne häiritsevät mahdollisimman vähän ympäristöä ja ihmisiä.
- Lisäksi turvataan puolustusvoimien ja rajavartioston toimintamahdollisuudet sekä valtakunnallisen energiahuollon linjaukset ja niiden toimintaedellytykset.

Rannat, virkistys, matkailu, reitistöt 1/2

- Ranta-alueiden käyttöön kohdistuu hyvin erilaisia näkökulmia riippuen tarkastelijasta, joka voi olla esimerkiksi kesämökin omistaja, meloja, ympäristöviranomainen, virkistyskalastaja, maanviljelijä, kunnan virkamies, veneilijä, luonnonsuojelija tai vaikkapa luontovalokuvaaja.
- Tavoitteena on, että eri näkökulmat tulee huomioida siten, että matkailualueiden, ympärivuotisen samoin kuin vapaa-ajan asumisen rakentaminen ja uudistaminen rannoille on mahdollista. Samalla on turvattava myös se, että yhtenäisiä vapaita ranta-alueita säilyy luontoalueina mahdollistaen jokamiehen oikeudella tapahtuvan virkistäytymisen

Rannat, virkistys, matkailu, reitistöt 2/2

- Matkailutavoitteiden taustalla matkailustrategia. Matkailun kehittyminen kannattavaksi elinkeinoksi vaatii riittävää keskittynyttä majoitusmassaa. Maakuntakaavan tehtävänä onkin turvata alueidenkäyttöön liittyvät toimintaedellytykset elinvoimaiselle matkailuelinkeinolle = vähintään seudullista merkitystä omaavat matkailupalvelujen alueet ja kohteet merkitään kaavaan.
- Maakunnan viheralueverkosto turvataan maakuntakaavassa virkistysalueiden ja -kohteiden muodostamalla kokonaisuudella sekä Joensuun kaupunkiseudulla näitä yhdistävillä viheryhteyksillä. Virkistysalueet ovat tärkeitä kohteita ihmisten luonnossa liikkumiseen ja retkeilyyn sekä ovat merkittävä vetovoimatekijä matkailulle.
- Reitistöjen osalta keskeisenä tavoitteena on maakunnallisen runkoreitistöverkoston osoittaminen kaavassa. Reittien suunnittelussa pitää pyrkiä siihen, että ne yhdistävät erilaisia toimintoja ja palveluja tukien samalla paikallista elinkeinoelämää. Maakuntakaavan reittiverkosto muodostuu ulkoilureiteistä, vesiretkeilyreiteistä sekä moottorikelkkareiteistä.

Pohjois-Karjalan
MAAKUNTALIITTO

Pielisjoen linna, Siltakatu 2

www.pohjois-karjala.fi

facebook.com/pohjoiskarjala

[@pkliitto](https://twitter.com/pkliitto)

youtube.com/pkmaakuntaliitto

instagram.com/pkmaakuntaliitto